

Beoordeling en advies archeologische onderzoeksrapporten

	Titel rapport	Gemeente Hilvarenbeek Plangebied Beerseweg 2 / Turkaaweg te Diessen
	Soort onderzoek	Bureauonderzoek en Inventariserend veldonderzoek (verkennende fase)
	Versie rapport	Definitief
	Kenmerk	BAAC Rapport V-11.0400
	Onderzoeksbureau Adres, telefoon, e-mail	BAAC Onderzoeks- en Adviesbureau
	Auteur(s)	Mevr. K.H.J. Pepers MSc.
	Autorisatie Seniorarcheoloog onderzoeksbureau	Drs. J. de Winter
	Datum autorisatie onderzoeksbureau	21 november 2011
	Projectnummer	V-11.0400
	Op verzoek van bevoegd gezag beoordeeld door Monumentenhuis Brabant te Geertruidenberg	Drs. Anne-Marie Visser Beleidsadviseur archeologie

	Beoordeeld d.d. (+ Handtekening)	10 februari 2014
--	---	------------------

Beoordeling onderzoek, conclusies en adviezen

	Algemene indruk	Duidelijk rapport
	Kwaliteit conform KNA 3.3* *Op 9-12-2013 is de KNA versie 3.3 vastgesteld door de CCvD.. Er geldt een overgangsregeling van versie 3.2 naar versie 3.3 tot 3 maanden na publicatie van de KNA 3.3.	Uitvoering conform KNA versie 3.2
	Verwijzing naar processtappen (specificaties in KNA protocollen)	Niet apart aangegeven
	Opmerkingen en suggesties	Verblijfplaatsen van rondtrekkende jagers-verzamelaars worden - gezien het voornamelijk tijdelijke karakter-, niet als nederzettingen aangeduid, maar als kampementen. Het rapport betreft een definitieve versie, waarin opmerkingen niet meer zullen worden meegenomen.
	Conclusies onderzoeksbureau	Conclusies op basis van beantwoording van de onderzoeksvragen: Binnen het plangebied zijn geen archeologische waarden bekend. De verwachte bodemopbouw van hoge enkeerdgronden is niet aangetroffen bij het veldonderzoek. De bovengrond bestaat uit een verploegde A-horizont van 30 tot 40 cm dikte, met daaronder een verstoorde AC-horizont van 20 tot 70 cm dikte. Het onverstoorde deel van de onderliggende C-horizont bestaat uit verspoeld dekzand. Tijdens het veldonderzoek zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen. De hoge archeologische verwachting voor kampementen van jagers-verzamelaars kan worden bijgesteld naar een lage verwachting.
	Aanbevelingen onderzoeksbureau (Selectieadvies)	Wegens de verstoring die tot in de C-horizont reikt en de afwezigheid van archeologische indicatoren, is vervolgonderzoek voor dit plangebied niet noodzakelijk.

	Advies Monumentenhuis Brabant Met het door het onderzoeksbureau gegeven selectieadvies, geen vervolgonderzoek te doen uitvoeren binnen het omschreven plangebied waarbinnen planontwikkeling is voorzien, kan worden ingestemd. Monumentenhuis Brabant adviseert, tevens in het gemeentelijk selectiebesluit op te nemen, dat het omschreven gebied wordt vrijgegeven voor de voorziene planontwikkeling en (bouw)vergunning wordt verleend door de Gemeente Hilvarenbeek onder voorwaarde, dat bij eventuele toevallige vondsten hiervan melding wordt gedaan conform art. 53 van de herziene Monumentenwet. Dit kan telefonisch bij het Meldpunt Provinciaal Depot Bodemvondsten Noord-Brabant (tel. 06-18303225). Voorliggend archeologisch concept-rapport kan door het onderzoeksbureau definitief worden gemaakt met inachtneming van de door het Monumentenhuis Brabant in rood aangegeven opmerkingen in deze beoordeling.
--	---

Beoordeling onderzoek en rapportage

1	Administratieve gegevens rapport	
1.1	Datering en indeling rapport samenvatting, inhoudsopgave	28 november 2011
1.2	Opdrachtgever Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens opdrachtgever	Van Dun Advies B.V. Dorpsstraat 54, 5113 TE Ulicoten De heer L. Soetens
1.3	Uitvoerder	BAAC bv, vestiging Deventer
1.4	Bevoegd gezag Adres, telefoon, e-mail Contactpersoon namens bevoegd gezag	Gemeente Hilvarenbeek Postbus 3, 5080 AA Hilvarenbeek Mevr. J. Lubbers-Kluijtmans
1.5	Nummer onderzoeksmelding ARCHIS	49451
1.6	Locatie plangebied gemeente, plaats, toponiem, x/y coördinaten terreingrens, kadastrale informatie	Beerseweg 2 / Turkaaweg te Diessen, gemeente Hilvarenbeek Gemeente Hilvarenbeek, sectie E, nr. 316 Coördinaten: 141.014 / 387.484 141.121 / 387.497 141.095 / 387.395 141.006 / 387.414 Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom, ten oosten van Diessen. Het wordt omgrensd door de Turkaaweg in het westen, bouwland in het zuiden, weiland in het oosten en het huidige bouwblok in het noorden.
1.7	Topografische informatie plangebied kaartblad, schaal, noordpijl	Top. kaart 1:25.000 kaartblad 51C
1.8	Oppervlakte plangebied	4.400 m ²
1.9	Afbakening onderzoeksgebied (plangebied maakt hiervan doorgaans deel uit)	Gekozen is een onderzoeksgebied met een straal van 500 m rondom het plangebied.

1.10	Archeoregio NOaA (past onderzoek binnen kader Nationale. Onderzoeksagenda Archeologie, bijvoorbeeld Brabantse Zandgronden)	Zuid-Nederlands zandgebied
1.11	Beheer en bestemming van vondsten en documentatie	Bibliotheek Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en archief BAAC bv

2	Voorziene ontwikkeling (Aanleiding onderzoek) Diepte en oppervlakte voorziene bodemverstoring; indien beschikbaar: bouwtekeningen	Nieuwbouw van een stal
3.1	Doelstelling bureauonderzoek (KNA protocol 4002 Bureauonderzoek)	Doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied aan de hand van bestaande bronnen. Met behulp van de verworven informatie wordt een specifiek archeologisch verwachtingsmodel opgesteld.
3.2	Onderzoeksvragen (verwachte bodemopbouw, bekende archeologische gegevens, historische informatie)	. Zijn er binnen het plangebied bekende archeologische waarden aanwezig? Zo ja, zijn er gegevens bekend over de omvang, ligging, aard en datering hiervan? . Wat is de verwachte bodemopbouw in het gebied en zijn er gegevens bekend over bodemversturende ingrepen in het verleden binnen het plangebied? . Wat is de specifieke archeologische verwachting voor het gebied? . Hoe is de bodemopbouw en is deze nog intact? . In hoeverre worden archeologische resten bedreigd en is vervolgonderzoek nodig en zo ja, in welke vorm?
4	Onderzoeksstrategie en -methodiek beschrijving en verantwoording werkwijze, motivatie keuze	Naast de gebruikelijke bronnen is ook de verwachtingskaart van Landinrichtingsgebied 'De Hilver' geraadpleegd.
5	Algemeen kader archeologische regelgeving Vermelding nationale, provinciale en/of gemeentelijke regelgeving	Niet apart aangegeven

6	Openbare planvorming m.b.t. plangebied (gemeentelijk beleid) Vermelding kader Ruimtelijke Ordening, bestemmingsplan	Niet apart aangegeven
7	Huidig grondgebruik plangebied op grond van eigen onderzoek op locatie, ondersteund door tekeningen/foto's/kaarten van aanwezige bebouwing; indicatie mogelijke/bekende vervuiling en verstoring	Het plangebied is in gebruik als bouwland.
8	Historisch onderzoek bewoning en grondgebruik ondersteund door historisch kaart- en beeldmateriaal, archiefonderzoek, bouwdoossiers, raadplegen lokale historici / archeologen, ontgrondingenkaart Noord-Brabant	Op de kadastrale minuut van 1843 ligt het plangebied in een heidegebied. Omstreeks 1900 is het plangebied in gebruik als grasland. Direct ten oosten van het plangebied is de heide dan nog wel aanwezig. Door het zuiden van het plangebied loopt een landbouw- of ontginningsweg, die op de kaart uit 1832 nog niet zichtbaar was. De stal, die direct ten noorden van het plangebied staat, is tussen 1972 en 1983 gebouwd.
9	Geologische en bodemkundige informatie ondersteund door kaartmateriaal, informatie grondwatertrappen, Actueel Hoogtebestand Nederland, hoogteligging NAP	Volgens de geomorfologische kaart van Nederland is binnen het plangebied een beekdalbodem zonder veen aanwezig, welke relatief hoog gelegen is ten opzichte van de overige beekdalbodems. Volgens de geologische kaart liggen deze beekafzettingen echter ten westen van het plangebied en bevinden zich in het gebied fluvioperiglaciale afzettingen. Het plangebied ligt op ongeveer 15,6 m +NAP. Het AHN laat zien, dat het plangebied is gelegen tussen hogere beekdalbodems ten zuiden en lagere beekdalbodems ten noorden van het gebied. Volgens de bodemkaart worden hoge zwarte enkeerdgronden verwacht. De bodem in het plangebied is relatief laag gelegen, dicht bij een beek, waardoor het niet aannemelijk is dat er ter plekke van het plangebied dergelijke zwarte enkeerdgronden voorkomen.

10	Bekende archeologische gegevens waaronder IKAW, AMK, lokale historische en/of archeologische verenigingen; ondersteund door kaartmateriaal o.m. uit ARCHIS (ook: onderzoeken in de omgeving) en Cultuurhistorische Waardenkaart Noord-Brabant	Volgens de verwachtingskaart van landinrichtingsgebied 'De Hilver' heeft het meest oostelijke deel van het plangebied een lage verwachting voor alle perioden. Echter vanwege de ligging in een laaggelegen nat gebied bestaat een verhoogde kans op de aanwezigheid van een bijzondere archeologische dataset onder goede conserveringsomstandigheden. De rest van het plangebied heeft een hoge verwachting op resten van kampementen van jager-verzamelaars uit paleolithicum tot neolithicum. (Het ligt op de grens tussen lagergelegen natte gebieden en hoger gelegen droge gebieden). Voor de overige perioden geldt een lage verwachting op het aantreffen van resten. Binnen een straal van 500 meter komen geen AMK-terreinen voor. In ARCHIS is één waarneming opgenomen, gedaan op ca. 425 m ten westen van het plangebied. Het betreft bewoningsresten en sporen uit de Midden-Romeinse tijd en een kringgreppel van een crematiegraf uit de ijzertijd.
11	Archeologisch verwachtingsmodel gespecificeerd per periode	Het plangebied ligt in een zone rondom een beek, waardoor het relatief laag is gelegen ten opzichte van de dekzandvlaktes ten oosten en westen. Gezien de ligging op de overgang van een laaggelegen nat gebied en een hoog gelegen droog gebied geldt een hoge verwachting voor kampementen van jager-verzamelaars uit het paleolithicum tot neolithicum.

VELDONDERZOEK

12	Periode van uitvoering	15 november 2011
13.1	Doelstelling veldonderzoek (KNA Protocol 4003 IVO) (KNA Protocol 4004 Opgraven) (KNA Protocol 4007 Archeologische begeleiding)	Doel van het inventariserend veldonderzoek is, de verwachting uit het archeologisch bureauonderzoek te toetsen. Ook geeft het onderzoek informatie over de opbouw en mate van intactheid van de bodem.

13.2	Onderzoeksvragen (stemt de bodemopbouw overeen met de verwachting, in welke mate is de bodem nog intact, is nader onderzoek nodig en zo ja in welke vorm?)	Zie onder bureauonderzoek
14	Onderzoeksstrategie en -methodiek Bij proefsleuvenonderzoek, opgraving en archeologische begeleiding:: verwijzing naar en in overeenstemming met PvE (KNA Protocol 4001)	In het kader van het verkennend onderzoek zijn 5 boringen geplaatst om inzicht te krijgen in de geologische en bodemkundige opbouw van het plangebied.
15	Resultaten veldonderzoek beschrijving, interpretatie en evaluatie	Er waren geen aanwijzingen zichtbaar aan het maaiveld die zouden kunnen duiden op de aanwezigheid van archeologische resten in de bodem. De bovengrond in het plangebied bestaat uit een verploegde A-horizont van 30 tot 40 cm dikte. Daaronder werd een AC-menglaag aangetroffen. Deze laag is verstoord, gezien het vlekkerige karakter. De C-horizont is gevonden vanaf 50 tot 110 cm beneden maaiveld en is geïnterpreteerd als verspoeld dekzand. Er zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen.
16	Toetsing archeologisch verwachtingsmodel gerelateerd aan archeologische verwachting bureauonderzoek, beantwoording onderzoeksvragen, bijstellen archeologische verwachting	In het plangebied is de A-horizont maximaal 40 cm dik. Dit betekent dat er geen enkeerdgronden aanwezig zijn, zoals was aangegeven op de bodemkaart. Het verspoeld dekzand waaruit de C-horizont bestaat, wijst erop dat de afzettingen fluvioperiglaciaal zijn. Ter plekke van het plangebied is de bodem tot 50 à 110 cm verstoord, mogelijk ten gevolge van diepploegen. De bodem is ter plekke van het plangebied tot diep in de C-horizont verstoord. Eventuele vondsten en sporen die in de top van de C-horizont werden verwacht, zullen daarom verstoord zijn. De hoge verwachting uit het bureauonderzoek op het aantreffen van jachtkampementjes uit het paleolithicum tot neolithicum kan daarom worden bijgesteld naar laag.
	Literatuur en overige bronnen waaronder ook verwijzing KNA, internetsites etc.	Bij de bronnen is ook het contact met de heemkundige kring Hilvarenbeek vermeld.
	Bijlagen waaronder in elk geval: verklarende woordenlijst, geologische tijdschaal, archeologische periode-indeling, (+ bij IVO: boorplan of puttenplan, boorstaten / sporenkaart, vondstenlijsten)	Bijlage 1: overzicht van geologische en archeologische tijdvakken Bijlage 2: boorpuntenkaart Bijlage 3: boorbeschrijvingen